

Bijbelse test voor Profeten/Profetie.

Zowel het oude als het nieuwe testament eisen van ons dat we de bron van elke profetie onderzoeken.

De kwalificaties voor ware of valse profetie zijn hetzelfde voor het oude en het nieuwe testament, de consequenties voor vandaag de dag verschillen van die van de tijd van het oude testament, maar de eeuwige gevolgen, voor de valse profeet, was en is in beide testamentaire periodes hetzelfde.

Iemand die zakt voor een van de volgende 4 testen is een valse profeet en dient vermeden te worden.

Dit stuk is slechts een handreiking, voor het bestuderen, van wat de Bijbel ons opdraagt met betrekking tot het onderscheiden van profeten en hun profetieën en kan ook alleen als zodanig worden toegepast.

Inhoudsopgave

Woord vooraf:	2
Misbruik van Gods naam	3
Valse profetieën zijn een reden tot lastering van Gods naam.	4
Mogelijk bronnen voor valse profetieën:.....	5
Valse profeten zijn te herkennen aan hun vruchten:.....	6
TEST 1 Accuraatheid (klopt het?)	7
TEST 2 de test van de Orthodoxie (rechtheid van leer) van de profeet.....	9
TEST 3 test van de moraal van de profeet	13
TEST 4 test van de inhoud van de profetie.....	17
RODE vlaggen:	20

De Gebruikte Bijbelteksten komen uit de NBV21 het Commentaar is grotendeels overgenomen uit de Studie Bijbel.

Woord vooraf:

1 Thessalonicenzen 5: 19-21

Blust de Geest niet uit. Veracht [de] profetieën niet, maar beproeft alles, behoudt het goede.

Commentaar:

De volgende vijf korte vermaningen (vs.19-22) hebben betrekking op de Heilige Geest. Met 'de Geest' bedoelt Paulus de Heilige Geest zoals Hij in ons werkt en dan m.n. Zijn bijzondere werkingen (1Kor.12:8-10; 14:26). 'Blussen' (uitdoven) past bij het beeldend omschrijven van de Geest als een vuur (Hand.2:3) en betekent een bewust terugdringen door geen ruimte of aandacht te geven aan de gaven van de Geest. Aparte aandacht is er voor een belangrijke gave van de Geest, de profetie. Dit is het uitspreken van Gods plan en wil voor een concrete situatie op basis van een ingeving door de Geest (1Kor.14:3,24,31). 'Verachten' (Rom.14:3,10) kan verschillende vormen aannemen: iemand niet aan het woord laten, niet luisteren, niet uitvoeren wat God door de profetie zegt. Wanneer God ons iets te zeggen heeft, mogen wij daar niet gering over denken. In 2Tes.2:2 is er sprake van verkeerde interpretaties van de uitingen van de Heilige Geest of valse profetieën. Dit kan mogelijk voor sommigen aanleiding zijn geweest deze gaven geheel te verwerpen of te wantrouwen Dit vers bestaat uit twee vermaningen, die blijkens het verband slaan op de gaven van de Heilige Geest (zie vs.19). Er staat dus niet: je moet alles een keer proberen, maar: beproef alles wat zich aandient als gave van de Geest, met name profetieën. De mogelijke criteria bij dit toetsen (1Kor.14:29) vinden we in 1Kor.12:3; 1Kor.14 en 1Joh.4:1-3. De Heilige Schrift is de normatieve openbaring van God. Paulus scheidt 'alle dingen' in 'het goede' en 'alle soort van kwaad' (vs.22). 'Behouden' (1Kor.11:2; 15:2) betekent hier 'bewaren', 'in ere houden' (i.t.t. verachten, vs.20); de beproefde uitingen van de Geest zijn alle aandacht waard.

Iedereen die een valse/foute profetie geeft maakt zich schuldig aan Godslastering of terwijl een overtreding van het 2de gebod:

Misbruik van Gods naam

Exodus 20:7

Misbruik de naam van de HEER, uw God, niet, want wie zijn naam misbruikt laat Hij niet vrijuit gaan.

WOORDSTUDIE λαΗΗΑω]ε MISBRUIKT

1 zelfstandig naamwoord m (a) onwaarheid; bedrog; bedrog (b) vals; leugens (c) nutteloosheid; waanidee

(1) zelfstandig naamwoord m

(a) = staat waarin mensen niet toegewijd zijn aan het nakomen van hun verplichtingen en dat laten zien door hun acties - onwaarheid; bedrog; bedrog (Job11:11; 31:5; Ps.26:4; Jes.5:18)

(b) letterlijk: onwaarheid; vandaar: = staat waarin dingen die worden gecommuniceerd feitelijk onwaar zijn -- onwaar; leugens (Ex.20:7; 20:7; 23:1; Deut.5:11; 5:11,20; Job35:13; Ps.12:3; 41:7; 139:20; 144:8,11 ; Spr.30:8; Jes.30:28; 59:4 ...)

(c) = staat waarin objecten of activiteiten geen geldig doel dienen en alleen maar kunnen leiden tot teleurstelling -- nutteloosheid; waanidee (Job7:3; 15:31,31,31; Ps.24:4; 31:7; 60:13; 89:48; 108:13; 119:37; 127:1,1,2; Jes.1 :13; Jer.2:30 ...)

Valse profetieën zijn een reden tot lastering van Gods naam.

Romeinen 2: 17-24

En u die uzelf een Jood noemt, op de wet vertrouwt en u op God laat voorstaan; u die zijn wil kent en weet te onderscheiden waar het op aankomt, omdat u wordt onderwezen door de wet; u die ervan overtuigd bent dat u zelf een gids van blinden bent, een licht voor hen die in het duister zijn, een opvoeder van onverstandigen, een leraar van onwetenden, omdat u in de wet de belichaming van de kennis en de waarheid hebt – u die anderen onderwijst, onderwijst u zelf eigenlijk wel? U verkondigt dat men niet stelen mag, maar steelt u niet zelf? U zegt dat men geen overspel mag plegen, maar pleegt u zelf geen overspel? U verafschuwt afgodsbeelden, maar pleegt u zelf geen heiligschennis? Ulaat u voorstaan op de wet, maar onteert God door de wet te overtreden, want er staat geschreven: 'Door uw toedoen wordt de naam van God onder de volken gelasterd'

Commentaar:

De joden en de wet 2:17-24

Nadat Paulus heeft vastgesteld dat alleen de daders van de wet gerechtvaardigd worden (vs.13) en dat tot die daders ook heidenen kunnen behoren die vanuit hun geweten naar Gods normen hebben geleefd, richt hij zich nu voor het eerst direct tot de Joden. Eigenlijk waren zij in dit hele hoofdstuk reeds de aangesprokenen, maar nu worden zij pas genoemd. Pas nu komt Paulus met een directe aanklacht (voortgezet tot vs.24) aan het adres van de Joden, om hen, evenals de heidenen (hfst.1), schuldig voor God te plaatsen (Rom.3:9) en eerst daarna presenteert hij de heilsboodschap van het Evangelie.

Achter de woorden 'indien gij Jood genoemd wordt' schuilt de gedachte dat men zich daarmee boven niet-Joden wilde verheffen. De benaming 'Jood' was voor de Joden zeker een ere naam, hoewel zij door de heidenen ook als scheldwoord werd gebruikt. 'Gij rust op de wet' (gij vertrouwt op de wet) krijgt bij Paulus de bijklank van een zelfingenomen vertrouwen op het feit dat men de wet kent. Evenzo klinkt bij 'gij beroemt u in God' de verwachting door bij deze God automatisch in een goed blaadje te staan. Het werkwoord 'zich beroemen op' met de daarmee verwante woorden, komt bij Paulus vaker voor (vgl. vs.23; Rom.3:27; 4:2; 5:2,3,11). Daar wordt duidelijk dat er voor de mens geen enkele mogelijkheid is zich op een zelfingenomen manier ergens op te beroemen. De enige roem die blijft, is dat God de roemloze zondaar genade geeft. [De oudste handschriften beginnen dit vers met ei de (indien nu) in plaats van ide (zie!).]

Doordat hun levenswandel niet in overeenstemming is met hun woorden, geven de Joden de heidenen waaronder zij wonen aanleiding om God te lasteren. Paulus voegt toe 'zoals geschreven is', want het gaat hier om een schriftcitaat, nl. Jes.52:5 (LXX): 'vanwege u wordt Mijn naam voortdurend gelasterd onder de heidenen'. De context van Jes.52 geeft aan dat de heidenen God lasteren (bespotten), omdat Zijn volk Israël in ballingschap is vernederd. Dit was echter het gevolg van Israëls zonden. Ook ten dage van Paulus leefden de meeste Joden ver van hun vaderland verstrooid onder de volkeren. Dit was voor de heidenen een aanleiding om God te lasteren (vgl. Eze.36:20,22,23). De rabbijnse uitleg van dit laatste Schriftgedeelte luidt dat niet alleen Israëls verstrooiing, maar ook Israëls zondigheid er de oorzaak van is dat de heidenen God lasteren. Zie verder ook 1Tim.6:1; 2Pet.2:2.

Mogelijk bronnen voor valse profetieën:

2 Petrus 2:1-3

Toch zijn er destijds onder het volk ook valse profeten opgetreden, en zo zullen er ook onder u dwaalleraars verschijnen. Ze zullen verderfelijke ketterijen binnensmokkelen en zelfs de meester die hen heeft vrijgekocht verloochenen. Daarmee bewerken ze spoedig hun eigen ondergang. Velen zullen hun losbandig gedrag overnemen en zo de weg van de waarheid in opspraak brengen. Gedreven door hebzucht zullen ze u oplichten met misleidende verhalen, maar hun vonnis is allang geveld, hun ondergang laat niet op zich wachten.

Commentaar:

Hier onthult Petrus wat de diepste drijfveer van die dwaalleraars zal zijn. Zij zullen uit pure hebzucht handelen (vgl. Jud.1:11,16). pleonexia is in het NT vrijwel altijd de zucht naar geld. In die zin zullen we het ook in dit verband moeten opvatten (vgl. vs.14). Petrus waarschuwt zijn lezers ervoor, dat die valse leraars niet hún belang op het oog zullen hebben, maar alleen dat van henzelf (vgl. Jud.1:12). Zij zullen hen behandelen als koopwaar. emporoumai betekent eigenlijk: als koopman (emporos) optreden, handel drijven. We zullen ons dat zo moeten voorstellen, dat de dwaalleraars hun aanhangers zullen verplichten hen royaal te onderhouden, zodat zij er nog een ruime winst aan zullen overhouden ook (vgl. 2Kor.2:17). Deze handelwijze zal in schril contrast staan met wat Christus heeft gedaan. Laatstgenoemde heeft hen gekocht (vs.1) uit zelfopofferende liefde om hen vrij te maken. Maar die dwaalleraars zullen hen daarentegen willen uitbuiten. Zij zullen daarbij gebruik maken van 'verzonnen woorden', d.w.z. van alle mogelijke verzinsels (vgl. 'de vernuftig gevonden verdichtsels' uit 2Pet.1:16), waarmee zij het zullen inkleden.

1 Timotheüs 4: 1-2

Maar de Geest zegt nadrukkelijk dat in de eindtijd sommigen het geloof zullen verlaten, doordat ze luisteren naar dwaalgeesten en naar wat demonen hun leren. *Ze worden hiertoe aangezet door huichelachtige leugenaars, die hun eigen geweten hebben dichtgeschroeid*

Commentaar:

Paulus wist van een toekomstige afval van het geloof, omdat de Heilige Geest hierover rhētōs (met nadrukkelijke woorden) sprak. We zullen moeten denken aan een geestesuiting in de gemeente of een door Paulus persoonlijk ontvangen profetie. legei is een praesensvorm, die aangeeft dat Gods Geest voortdurend zo sprak (zie ook Hand.20:29,30; 2Tes.2:3: afval; 2Tim.3:1vv.; 2Tim.4:3vv.). De uitdrukking en husterōis kairos (lett. in latere tijden; meestal vertaald met 'in de laatste tijden') duidt de eindtijd aan. Evenals in 2Tim.3:1 blijkt ook hier, dat Paulus beseft reeds in de eindtijd te leven, want de in vs.2 en 3 genoemde dwaalleringen blijken reeds aanwezig te zijn (vgl. Hand.2:16,17, waar blijkt dat de laatste dagen reeds zijn ingegaan). Timotheüs moet dan ook deze dwaalleer bestrijden (vs.6). kairos (tijd, gelegenheid) heeft dikwijls de bijbetekenis: 'door God bepaalde tijd', of 'door Hem gegeven gelegenheid' (vgl. Hand.1:7). De dwaalleringen komen niet van buiten de gemeente, maar het zijn gelovigen die door het luisteren naar 'dwaalgeesten' van het ware geloof afvallen (vgl. Hand.20:30; 2Pet.2:1; 1 Joh.2:19). 'Dwaalgeesten' (of de 'geest van dwaling') staan in 1Joh.4:6 tegenover de Geest der waarheid, de Heilige Geest. Door niet te luisteren naar de stem van de Heilige Geest in het geweten (vs.2; 1:19, vgl. 1Joh.2:27; 3:24), wordt men al spoedig het slachtoffer van 'dwaalgeesten' en 'leringen van demonen'.

2 Petrus 3: 14-16

Omdat u hiernaar uitziet, geliefde broeders en zusters, moet u zich inspannen om smetteloos, onberispelijk en in vrede door Hem te worden aangetroffen. Bedenk dat het geduld van onze Heer uw redding is. Dat heeft ook onze geliefde broeder Paulus u geschreven met de wijsheid die hem is geschonken. Hij schrijft dit overigens in alle brieven waarin hij dit onderwerp ter sprake brengt. Daarin staat een en ander dat moeilijk te begrijpen is en dat door onwetende en onstandvastige mensen steevast wordt verdraaid, tot hun eigen ondergang, dat doen ze trouwens ook met de overige geschriften.

Commentaar:

Met 'de ongeleerden en onstandvastigen' zal Petrus in dit verband stellig doelen op de dwaalleraars. Voor bepaalde opvattingen (als het in twijfel trekken van de parousia en hun zeer vrije levenswandel) beroepen ook zij zich op Paulus. Allerlei uitspraken van Paulus trekken zij daarvoor uit hun verband en zo verbinden zij er verkeerde conclusies aan. Door dat te doen geven zij blijk van onkunde (vgl. 2Pet.2:12) en van onstandvastigheid. En dat ook al, waar zij zich daarbij niet eens beperken tot de brieven van Paulus. Zij verdraaien evenzo 'de overige Schriften', waarbij we zowel zullen moeten denken aan de boeken van de profeten uit het OT als aan andere apostolische brieven uit het NT. Dit misbruik van de Schriften zal hun evenwel duur komen te staan: het zal leiden tot hun eigen verderf (vgl. vs.7).

[Valse profeten zijn te herkennen aan hun vruchten:](#)

Matheüs 7: 15-20

Pas op voor valse profeten, die in schaapskleren op jullie afkomen maar in wezen roofzuchtige wolven zijn. Aan hun vruchten zul je hen herkennen. Men plukt toch geen druiven van doornstruiken of vijgen van distels? Zo brengt elke goede boom goede vruchten voort, maar een slechte boom brengt slechte vruchten voort. Een goede boom kan geen slechte vruchten voortbrengen, evenmin als een slechte boom goede vruchten. Elke boom die geen goede vruchten voortbrengt, wordt omgehakt en in het vuur geworpen. Zo kunnen jullie hen dus aan hun vruchten herkennen.

Commentaar:

Aan hun vruchten zult u hen kennen 7:15-20 (Luc.6:43-45)

Zoals er twee wegen zijn (vs.13-14), zo zijn er ook twee soorten van wegwijzers. Een ware profeet is de spreekbuis van God. Maar degenen die niet door de Heer geroepen zijn, de valse profeten, spreken in hun eigen kracht hun eigen woord. In het OT komen we vele voorbeelden van valse profeten tegen (o.a. 1Kon.22:6-28; Jer.6:14; 8:11; Eze.22:28; Sef.3:4). Ook in het NT lezen we over valse profeten (Mat.24:11,24), valse broeders (2Kor.11:26), valse apostelen (2Kor.11:13), valse leraars (2Pet.2:1), valse getuigen (Mat.26:60) en valse christussen (Mat.24:24).

De valse profeten zullen zich presenteren in een schapevacht, d.w.z. ze doen zich voor als profeten en leden van de gemeente, de kudde. Maar in werkelijkheid zijn zij roofgierige wolven, d.w.z. de grootste vijanden van de schaapskudde en de herder. Jezus waarschuwt hier al voor de geestelijke verdrinking, die zal komen in de vorm van verleiding door valse profeten (Mat.24:11,24). De vervulling van deze woorden wordt al door de brieven in het NT bevestigd (zie boven).

TEST 1 Accuraatheid (klopt het?)

Deuteronomium 18: 20-22

Maar als een profeet het waagt om in mijn naam iets te zeggen dat ik hem niet heb opgedragen, of om in de naam van andere goden te spreken, dan moet hij ter dood gebracht worden' Misschien vraagt u zich af: Heb weten we dat een profetie niet van de HEER komt? Dit is het antwoord als een profeet zegt te spreken in de naam van de HEER, *maar zijn woorden komen niet uit* en er gebeurt niets, dan is dat geen profetie van de HEER geweest. Heb geen ontzag voor een profeet die zich dat aanmatigt.

Commentaar:

Voor de Israëlieten rijst nu de vraag hoe zij kunnen weten dat een profeet eigen woorden spreekt in plaats van de woorden van God (vs.21). De situatie dat een profeet in de naam van andere goden spreekt, is duidelijk genoeg (zie ook Deut.13:1-5), maar de andere situatie is moeilijker te onderkennen. Daarom staat hier een aanwijzing: wanneer een profeet spreekt in de naam van de HEER, maar zijn woord komt niet uit, dan is het een woord dat niet van God afkomstig is. De profeet heeft het eigenmachtig gesproken, en het volk behoeft zo'n profeet niet te respecteren en te vrezen (vs.22). Daarmee is geen alomvattend criterium gegeven, maar alleen een aanwijzing die gehanteerd kan worden in het kader van voorzeggings van de toekomst, zoals voor de hand ligt in een context waarin over waarzeggerij gesproken wordt. Als toets is dit alleen achteraf te hanteren. Het behoort bij de zegeningen van het verbond dat God profeten aan zijn volk geeft. Daarom is het een straf als de profetie niet of nauwelijks aanwezig is. Wanneer Israël in verbondenheid met zijn God leeft, onberispelijk en loyaal (zie vs.13), dan zal Hij op zijn tijd onderwijs geven over de toekomst en over allerlei actuele zaken, maar het volk mag geen eigenmachtige methoden hanteren om de toekomst te weten te komen of te beïnvloeden. In het NT komen ook profeten en profetessen voor, ook na de komst van Jezus Christus. Maar over Christus wordt gezegd: 'Nadat God eertijds vele malen en op vele wijzen tot de vaders gesproken had in de [oudtestamentische] profeten, heeft Hij nu in het laatst der dagen tot ons gesproken in de Zoon' (Heb.1:1).50

1 Johannes 4:1

Geliefde broeders en zusters, vertrouw niet elke geest. Onderzoek altijd of een geest van God komt, want er zijn *veel valse profeten* in de wereld verschenen.

Commentaar:

Het noemen van de Heilige Geest (1Joh.3:24) roept de vraag op hoe de gelovigen, die deze Geest ontvangen hebben, hen kunnen herkennen die, ten onrechte, beweren vanuit de Geest te spreken. Om die reden doet Johannes een appel op de geliefden (1Joh.2:7; 3:2; 4:7) niet zonder meer elke geest (iedereen) te vertrouwen. Bij 'elke geest' gaat het om de menselijke geest die op tweeërlei manieren geïnspireerd kan zijn: door een demonische geest of door de Heilige Geest. Kortom: de 'geesten' van de profeten moeten getoetst worden. De Griekse werkwoordsvorm van 'beproefd' geeft een opdracht aan de gelovigen om steeds weer te toetsen. Toetsen betekent de vraag stellen: is de profeet 'uit God' (vgl. 1Joh.3:10) of niet (zie comm. vs.2 en 6).

Er is alle reden voor dit toetsen (vgl. 1Kor.12:10; 1Tim.4:1,2). Immers, er zijn heel wat pseudo-profeten in de wereld actief. Waar profeten als spreekbuis van God optreden, komen ook de valse profeten voor het voetlicht. Jezus heeft hun komst reeds voorzeggd (Mat.7:15; 24:11,24; Mar.13:22). Zo ook Paulus (Hand.20:29,30) en Petrus (2Pet.2:1). Zie verder Hand.13:6; Op.2:20. Reeds het oude verbond kende al het probleem van echte of onechte profeten, bv. Deut.13:2-6[V1-5]; Jer.23:9vv.

Gelet op het 'uitgegaan zijn' (vgl. 2Joh.1:7 en 3Joh.1:7) kan Johannes ook hen op het oog hebben, die in 1Joh.2:18,19 reeds genoemd zijn. Zij hebben de gemeente immers verlaten en leven nu in de 'wereld' (zie voor 'wereld' het comm. van 1Joh.2:15).

Jeremia 28:9 (Chananja vs Jeremia)

Van een profeet die voorspoed en vrede profeteert, weten we pas dat hij inderdaad door de HEER gezonden is als zijn woorden uitkomen'

Commentaar:

De profeten die vroeger geleefd hebben, profeteerden tegen veel landen en grote koninkrijken over oorlog, onheil en pest (vs.8). Dit deden zij om te waarschuwen en op te roepen tot bekering. Zij hebben nooit alleen maar geruststellende woorden gebruikt. Hoe is het dan mogelijk dat dit aspect ontbreekt bij Chananja? Hij spreekt namelijk niet van onheil, maar alleen maar van heil. Het zal blijken of een profeet die vrede verkondigt werkelijk door de HERE gezonden is, wanneer zijn woord uitkomt (vs.9; vgl. Deut.18:21-22). De ondertoon is dat Chananja onwaarheid verkondigt en niet door de HERE gezonden is (zie vs.15).

TEST 2 de test van de Orthodoxie (rechtheid van leer) van de profeet

Deuteronomium 13:1-3

Umoet alles wat ik u gebied strikt naleven; voeg er niets aan toe en doe er ook niets van af. Wanneer een profeet of een droomuitlegger uit uw midden een teken of een wonder voorspelt, dat vervolgens uitkomt, en hij verbindt daaraan een oproep om andere, u onbekende goden te volgen en te dienen– luister dan niet naar wat hij zegt. Want de HEER, uw God, wil u daarmee op de proef stellen, om te ontdekken of u Hem wel met hart en ziel liefhebt.

Commentaar:

De mogelijkheid bestaat dat een godsdienstige leider oproept tot het dienen van andere goden. Dit kan een profeet zijn, of iemand die dromen ontvangt waarin een openbaring tot hem komt. De HERE zegt elders: 'Indien onder u een profeet is, dan maak ik, de HERE, mij door een visioen aan hem bekend, dooreen droom spreek ik met hem' (Num.12:6). Maar het is mogelijk dat zo'n profeet misbruik maakt van zijn positie en oproept om naast of in plaats van de HERE andere goden te vereren (vs.2[V1]). Hij kan zijn oproep onderstrepen door een teken of wonder aan te geven als bewijs voor de echtheid van zijn profetie. Stel nu dat dit teken of wonder echt plaatsvindt, dan nog mogen de Israëlieten niet naar deze boodschap luisteren. Het betreft immers goden die zij niet kennen, dus waar zij geen ervaring mee hebben opgedaan, aldus de tussenopmerking van Mozes (vs.3[V2]). De inhoud van het voorstel is onjuist en daarom hebben tekenen en wonderen in dit geval geen zeggingskracht. De HERE stelt zijn volk op de proef om te zien of het Hem met hart en ziel liefheeft (vs.4[V3]). Daarmee zegt Mozes dat zelfs in deze leugentekenen God de hand heeft, door ze toe te staan (zoals in Job 1-2). De inhoud van de boodschap van de profeet is hier het belangrijkste; door iedere Israëliet kan getoetst worden of die gericht is op de HERE of op andere goden, dus of het grondthema van Deut.6:4-5 in praktijk gebracht wordt. In het NT durft Paulus het in een vergelijkbare situatie zelfs aan een eventuele engel uit de hemel die een ander evangelie brengt te vervloeken (Gal.1:8). In een volstrekte antithese stelt Mozes dat Israël slechts de HERE mag dienen. Die boodschap wordt hier – uitvoeriger dan elders – maar liefst weergegeven door zes werkwoorden: volgen, vrezende, geboden houden, luisteren, dienen en aanhangen (vs.5[V4]).

Tegen de profeet of dromer die oproept andere goden te gaan dienen, wordt de zwaarste straf geëist, namelijk de doodstraf. Zijn boodschap gaat in tegen de HERE en heeft daarom een revolutionair karakter. Navolging van de oproep van de valse profeet brengt de vloek over Israël (zie Deut.11:28 en de uitwerking in Deut.28:15-68). In later tijd blijkt dat hier de oorzaak ligt van de ondergang van Israël en Juda (2Kon.17:7-23). Daarom moet dit kwaad direct uitgeroeid worden. De profeet heeft immers afval gepredikt van de HERE die uit Egypteland verlost heeft, met wie het volk dus ervaringskennis heeft opgedaan. De verleider wilde aftrekken van de weg die aan de Israëlieten geboden is. Door de doodstraf moeten zij het verkeerde uit hun midden wegdoen (vs.6[V5]).

1 Johannes 4:2-6

De Geest van God herkent u hieraan: iedere geest die belijdt dat Jezus Christus als mens gekomen is, komt van God. Iedere geest die dit niet belijdt, komt niet van God; dat is de geest van de antichrist, waarvan u hebt gehoord dat hij zal komen – nu al is hij in de wereld. U kinderen, komt uit God voort en u hebt de valse profeten overwonnen, want Hij die in u is, is machtiger dan hij die in de wereld heerst. Die valse profeten komen uit de wereld voort. Daarom spreken zij de taal van de wereld en luistert de wereld naar hen. Wij komen uit God voort. Wie God kent luistert naar ons. Wie niet uit God voortkomt luistert niet naar ons. Hieraan kunnen we de Geest van de waarheid en de geest van de dwaling herkennen.

Commentaar:

Het woordje 'wereld' vormt de schakel tussen vs.4 en 5. autoi (zij), nl. de dwaalleraars, valse profeten (vs.1), de antichristen (1Joh.2:28), staat in contrast met zowel vs.4 (gij, de gelovigen) als vs.6 ('wij', d.i. Johannes en de groep christenen bij hem). De dwaalleraars die door de satan worden geïnspireerd, vinden een gewillig oor bij de wereld die zich van God heeft afgekeerd. Dat komt omdat die wereld door dezelfde boze geest beïnvloed wordt als de dwaalleraars. Zij spreken dezelfde taal en worden door elkaar versterkt.

Uit de wereld' staat tegenover 'uit God zijn' (vs.4 en 6) en geeft de herkomst aan van de dwaalleraars. Zij spreken vanuit het denken, vanuit het gezichtspunt van de wereld. En de wereld hoort, d.w.z. luistert maar al te graag naar zulke mensen. Ze zijn populair en hebben succes. hēmeis (wij) staat tegenover 'zij' (vs.5, de dwaalleraars) en duidt op Johannes en de andere gelovigen bij hem. Johannes stelt heel duidelijk dat zij 'uit God zijn' (vs.4).

Wie God kent' is waarschijnlijk een uitspraak, afkomstig van de tegenstanders (zie comm. 1Joh.2:3,4, vgl. 1Joh.3:6). Johannes maakt vervolgens zijn lezers duidelijk dat er een verband bestaat tussen de boodschappers, de boodschap en de hoorders. Degenen die de boodschap van Johannes herkennen als van God door ernaar te luisteren, kennen God. Ze zijn als schapen die de stem van de goede Herder kennen, bij Hem behoren en Hem volgen (vgl. Joh.10:4,5,16,26,27, vgl. Joh.18:37). Daartegenover staat dat wie niet uit God is, ook niet naar de boodschap van God, verkondigd door Johannes en de zijnen, luistert. Zij gaan hun eigen wegen, waarop ze verdwalen omdat ze naar andere 'stemmen' luisteren.

ek toutou (uit dit feit, hieraan, op deze manier) heeft betrekking op wat Johannes zojuist heeft gezegd, maar kan ook gezien worden als conclusie van de hele perikoop (1Joh.4:1-6). Wie naar Johannes en het door hem verkondigde apostolische woord luisteren, doen dat omdat de Heilige Geest, de Geest der waarheid (1Joh.5:6; Joh.14:17; 15:26; 16:13, vgl. 1Kor.2:12) in hen is. Wie daarentegen niet naar de apostel luisteren, staan onder invloed van de geest die misleidt en doet verdwalen (zie 1Joh.1:8; 2:26; 3:7, vgl. Ef.2:2; 1Tim.4:1).

Mattheus 24:24-25

Want er zullen valse messiassen en valse profeten komen, die indrukwekkende tekenen en wonderen zullen verrichten om zo mogelijk zelfs Gods uitverkorenen te misleiden. Let op, Ik heb jullie dit van tevoren gezegd.

Commentaar:

De valse messiassen en profeten zullen zich proberen te legitimeren met zulke tekenen en wonderen dat zelfs de uitverkorenen gevaar lopen daardoor verleid te worden. Heb.2:4 meldt dat tekenen en wonderen de boodschap van de apostelen bevestigen. Maar hier worden ze gebruikt als legitimatie door valse profeten om de gelovigen te misleiden (waarvoor Mozes al waarschuwde in Deut.13:2-4[V1-3]). In Op.13:13,14; 19:20 doet het tweede beest (de valse profeet, Op.16:13) grote tekenen om de mensen te verleiden de antichrist te aanbidden (2Tes.2:9). De valse profeten hebben het doel om 'indien mogelijk de uitverkorenen te verleiden' (zie ook comm. vs.22). Het 'indien mogelijk' lijkt op het eerste gezicht te veronderstellen dat het niet mogelijk is de uitverkorenen te verleiden. Maar in vers 10-12 sprak Jezus over een enorme geloofsafval onder de gelovigen (zie comm.). We hebben hier te maken met de theologische kwestie hoe Gods keuze en 's mensen verantwoordelijkheid zich tot elkaar verhouden. Voor de betekenis van eklektoi 'uitverkorenen', zie comm. Mat.22:14, 24:22.

We zullen het 'indien mogelijk' zo moeten lezen dat de uitverkorenen in tegenstelling tot de rest van de mensen de geestelijke kracht hebben de verleiding te weerstaan. Want zij zijn door Jezus gewaarschuwd (vs.25) en hun herinnering aan Jezus' wonderen moet hen in staat stellen het verschil met de valse messiassen te onderkennen en trouw te blijven.

Het is de vraag of deze voorzegging alleen betrekking heeft op de verzen 23-24 of op de verzen 15-24 of zelfs het hele hoofdstuk tot hier toe.¹ Hoe het ook zij, de voorzegging dient om de gelovigen te waarschuwen.

Titus 1:9-14 (eisen aan een oudste geldt nog meer voor een profeet)

En hij moet zich houden aan de betrouwbare boodschap die in overeenstemming is met de leer, zodat hij in staat is om anderen met heilzaam onderricht te bemoedigen en dwarsliggers terecht te wijzen. Want er zijn daar veel ongehoorzame mensen, praatjesmakers en bedriegers, vooral onder Joodse gelovigen. Hun moet de mond worden gesnoerd, ze richten hele families te gronde door uit schandelijk winstbejag de verkeerde dingen te onderwijzen. Het was ook een Kretenzer, hun eigen profeet zelfs, die zei: 'Kretenzers liegen altijd, het zijn gemene beesten, vadsige vreters' Dát is pas een waar woord! Wijs hen daarom streng terecht, zodat ze een heilzaam geloof krijgen, zich niet langer interesseren voor Joodse verzinsels en zich geen regels laten opleggen door mensen die zich van de waarheid hebben afgekeerd.

Commentaar:

De voorschriften die Paulus omtrent hen geeft, zijn rigoureuus. Voor een gezonde kerk zijn wel eens harde maatregelen nodig. 'De mond stoppen': men kan ook vertalen met 'muilkorven'. Dat misleidende gezwets bederft de goede gezondheid. Deze ijdelheidssprekers moet de gelegenheid ontnomen worden om nog invloed uit te oefenen in de gemeente, in de publieke samenkomst, maar ook in het overige gemeentelijke leven. Anders gaan er 'hele huisgezinnen' te gronde (bv. 2Tim.3:6). De dwaalleraars leren wat niet behoort, dingen die in strijd zijn met de apostolische overlevering (vgl. vs.10). We kunnen hier o.a. denken aan wonderlijke redeneringen over de geschiedenissen van het OT, en het zich strikt houden aan de spijswetten. 1Tim.1:7 spreekt over mensen die 'wetsleraars' willen zijn, zonder dat men doorheeft wat de wet te zeggen heeft.

Dat deze leer gevaarlijk is, blijkt ook uit het oogmerk dat men heeft, nl. 'winst'. Ze zijn begerig naar geld, inhalig, hebzuchtig. Op zo'n manier zijn ze schandelijk bezig.

2 Timotheüs 2:15-19

Span je in om voor God te staan als iemand die betrouwbaar is. Zorg dat je je niet voor je werk hoeft te schamen en verkondig regelrecht de waarheid. Luister niet naar heilloos en hol gezwets, want dat voert steeds verder van God weg. Wat dwaalleraars vertellen woekert voort als een gezwel. Ook Hymeneüs en Filetus zijn van de waarheid afgedwaald door te beweren dat de opstanding al heeft plaatsgevonden. Daarmee ondermijnen ze het geloof van anderen. Maar het fundament dat God gelegd heeft, ligt onwrikbaar vast en draagt het opschrift: 'De Heer weet wie Hem toebehoren' en 'Laat ieder die de naam van de Heer noemt, onrecht uit de weg gaan'.

Commentaar:

Het beeld van het fundament wordt door Paulus vaker gebruikt (1Kor.3:11; Ef.2:20; 1Tim.3:15; vgl. 1Pet.2:6). Waarschijnlijk is dan ook met het vaste fundament Jezus Christus bedoeld en het huis dat erop gebouwd wordt de gemeente (vs.20).

In de Oudheid werden bakstenen, dakpannen en kruiken van aardewerk vaak voorzien van een 'zegel', een stempel, dat de naam van de maker en eventueel een spreuk bevatte. Door het zegel werd duidelijk wie de eigenaar en opdrachtgever van het bouwwerk was, en dat het onder zijn bescherming stond.

De tekst 'de Here kent de Zijnen' komt uit de LXX Num.16:5 en staat in de context van de opstand van Korach tegen Mozes. Ook in Jud.1:11 worden de dwaalleraars met deze Korach vergeleken. De tweede tekst is een samenvoeging van verschillende Bijbelverzen (Ps.6:9; Jes.26:13; 52:11 LXX; vgl. Mat.7:23).

Het zegel van God omvat dus in de eerste plaats Zijn verkiezing van de heiligen (de Here kent de Zijnen) en vervolgens, dat de geroepenen zichzelf moeten distantiëren van de zonde. Hieruit kunnen we tevens afleiden dat het gedrag van deze dwaalleraars en hun volgelingen zich kenmerkte door bandeloosheid (zie de excursen: SBNT 7B 'Vroege gnostiek in Romeinen-Korintiërs'; SBNT 8 'Vroege gnostiek in Galaten-Filemon' en SBNT 9 'Vroege gnostiek in Hebreëen-Judas').

2 Korintiërs 4:1-2

Omdat God ons in zijn barmhartigheid deze taak gegeven heeft, verzaken wij onze plicht niet. Integendeel, we hebben ons afgekeerd van heimelijke lafheid: we gaan niet sluwte werk, vervalsen het woord van God niet, maar maken de waarheid openlijk bekend. Zo bevelen we ons ten overstaan van God aan bij ieders geweten.

WOORDSTUDIE

δολώ Transliteratie doloō

Het werkwoord doloō betekent 'bedrieglijk maken, bij bedrog betrekken, vervalsen'. Vergelijk dolos 'bedrog, list'.

Commentaar:

Het werk van Paulus bestaat niet uit het verbergen van schande, maar uit 'het zichtbaar maken van de waarheid', wat inhoudt het ontmaskeren van leugen en zonde, maar ook het verkondigen van het Evangelie, het woord der waarheid (vgl. 2Kor.6:7; 13:8; Gal.5:7; Ef.1:13; Kol.1:5). Door het prediken van de waarheid 'bevelen wij onszelf aan bij elk geweten van mensen voor het aangezicht van God'. Paulus heeft het eigenlijk niet nodig zichzelf aan te bevelen (comm. 2Kor.3:1; 5:12; 10:18). Zijn aanbeveling is zijn verkondiging van het Evangelie en zijn oprechte levenswandel (2Kor.1:12). De Korintiërs weten dat best. Wanneer men luistert naar de stem van het eigen geweten (vgl. 2Kor.5:11) en zich voorstelt hoe men 'voor het aangezicht van God', d.w.z. bij het oordeel van God, getuigenis over de apostel zou moeten afleggen, dan moet men wel tot de conclusie komen dat Paulus en zijn medewerkers ware dienaren van God zijn en dat zij het zuivere Evangelie verkondigd hebben.

"Een vermeende Profeet is dan een valse profeet als de Heilige Schrift verdraaid wordt, de heilige geest is duidelijk alleen voor een gezonde Leer en dat recht verdeelde geschriften zijn toegestaan, in de kerk van Christus, als God echt aan het woord was tegen hen deze vermeende profeten, dan zou God hen vertellen om te stoppen met het verdraaien van Zijn Woord"

TEST 3 test van de moraal van de profeet

Titus 1: 6-8 (eisen voor een oudste gelden misschien nog meer voor een profeet)

onberispelijke mannen met maar één vrouwen met gelovige kinderen die niet kunnen worden beschuldigd van schandelijk gedrag en ongehoorzaamheid. Een leider van de gemeente moet als beheerder van Gods huis onberispelijk zijn: hij mag niet eigenzinnig optreden, niet driftig zijn, niet te veel drinken, niet gewelddadig zijn en niet hebzuchtig; hij moet juist gastvrij zijn, goedwillend, bezonnen, rechtvaardig, toegewijd en beheerst.

Commentaar:

Paulus wijst op de 'kenmerken' van een goede oudste (ouderling). Hij moet aan bepaalde 'voorwaarden' voldoen. Al deze voorwaarden worden samengevat in het woord: 'onberispelijk', 'onstraffelijk', 'vrij van aanklacht of schuld' (vgl. Kol.1:22; 1Tim.3:10). Oudsten moeten een goede reputatie hebben ter wille van de goede naam van de gemeente. Een oudste mag in geen enkel opzicht iemand een argument in handen geven om zich tegen de boodschap van het Evangelie en tegen de gemeente te keren.

Paulus werkt deze ene voorwaarde nu uit. Een oudste mag 'slechts één vrouw' hebben. Dit slaat niet zozeer op polygamie (vgl. 1Tim.5:9), maar Paulus wijst hiermee allerlei vormen van overspel af, die in die cultuur gangbaar waren. Huwelijksrouw is heel belangrijk. Juist in zo'n belangrijke levenssfeer als het huwelijk moet een oudste een voorbeeld van reinheid zijn. Ongetwijfeld bedoelt Paulus niet dat ongetrouwden uitgesloten zijn van de taak van oudste. Het gaat erom dat een oudste niet meer dan één vrouw heeft. Verder is uit deze voorwaarde af te leiden dat slechts mannen aangesteld mogen worden tot oudste.

Vervolgens moet een oudste gelovige, of 'trouwe kinderen' hebben, die niet in opspraak zijn wegens losbandigheid of van geen tucht willen weten (vgl. 1Tim.3:4,5). De losbandigheid hoeft niet de schuld van de ouders te zijn. Een vader van zulke kinderen zal in het opzienschap echter ernstig belemmerd worden.

De oudste wordt hier 'opziener' genoemd. Dit geeft een leidinggevende functie aan (Hand.20:28, vgl. Hand.21:18). Het opzicht en toezicht spreken echter ook van het verzorgen: het opzicht over de gemeente is ook een omzien naar de gemeente, vgl. Eze.34.

De opziener (herder) heeft tot taak de 'huishouding' van God te leiden. God bouwt Zijn gemeente d.m.v. het werk van daartoe geroepen mensen en vertrouwt het 'bestuur' daarover aan hen toe. De 'huishouding' wordt echter niet hun bezit. Ze beheren de hun toevertrouwde gaven en moeten daarvan rekenschap afleggen, vgl. Luc.16:2; 19:11vv.

Het 'onberispelijk' zijn wordt hier nader gemotiveerd: als iemand z'n eigen gezin niet weet te 'weiden', hoe zal hij dan voor de huishouding van God kunnen zorgen?

Het onberispelijk zijn wordt vervolgens uitgewerkt in verschillende eigenschappen en kenmerken. Een goede oudste is niet 'eigenzinnig' (aanmatigend, zelfgenoegzaam, eigengereid, iemand die geen rekening houdt met anderen), niet 'driftig' (impulsief, gauw kwaad, reagerend zonder na te denken, zonder zichzelf te beheersen), niet iemand die je altijd 'bij de wijn' kunt aantreffen (verslaafde, dronkaard), niet een 'vechtersbaas' (opvliedend, iemand die er op los slaat), noch iemand die 'gierig' is (geldzuchtig, iemand die er op uit is om zichzelf te verrijken, hebzuchtig).

Daarentegen behoort een oudste herbergzaam te zijn (gastvrij, iemand die een vreemdeling graag onderdak biedt; 1Tim.3:2), iemand die 'het goede liefheeft', 'beheerst' (matig, bezadigd, bezonnen, verstandig, iemand met juist inzicht, iemand die de maat houdt; Tit.2:2,6,12; 1Tim.3:2),

'rechtvaardig' (iemand die in de juiste verhouding tot zijn medemensen staat, in afhankelijkheid van de Here, in Zijn wegen wandelend; iemand die een ander tot zijn recht laat komen, iemand bij wie een ander terecht kan), 'heilig' (vroom, vrij van zondige smetten, in de juiste verhouding tot God staand, levend in heilige eerbied tegenover God; vgl. Luc.1:75; 1Tim.2:8), 'ingetogen' (staande in de juiste verhouding tot zichzelf, zichzelf in de hand hebbend, iemand die zijn grenzen kent; 1Kor.9:25).

Slechts wie in een goede relatie tot zijn medemensen, tot God en tot zichzelf gekomen is, kan in de gemeente als oudste dienen.

Efeze 5:3-4

Ontucht en zedeloosheid, in welke vorm dan ook, of hebzucht mogen bij u zelfs niet ter sprake komen – deze dingen horen niet bij heiligen. Ook dubbelzinnige, oppervlakkige en platvloerse taal is ongepast – spreek liever woorden van dank

Commentaar:

Bij wijze van contrast noemt Paulus nu zes zonden, waarvoor zijn lezers zich moeten wachten (vs.3 en 4).

De eerste drie zonden die hij naar voren brengt, hebben te maken met de seksualiteit. Bij porneia 'ontucht, hoererij' gaat het niet alleen om betaalde prostitutie, maar om allerlei vormen van seksuele immoraliteit. Vervolgens waarschuwt de apostel voor 'alle onreinheid' (pasa akatharsia) dat op zichzelf een ruimere betekenis heeft, maar in deze opsomming specifiek op onreinheid van seksuele aard slaat, dat wil zeggen allerlei onwettige en verwerpelijke handelingen op seksueel gebied (vgl. Ef.4:19; zie ook Rom.1:29). Seksualiteit is in zichzelf niet onrein en in de Bijbel wordt geregeld positief over seksualiteit gesproken, in het bijzonder in het boek Hooglied. Onwettige vormen van seksualiteit brengen echter wel verontreiniging met zich mee (vgl. Lev.18:6-30) en dat is waarover Paulus hier spreekt. Net als in Ef.4:19 worden verwijzingen naar seksuele zonden gevolgd door een waarschuwing voor 'hebzucht'. Net als daar (zie uitleg) kan gedacht zijn aan geldelijk gewin uit prostitutie, maar ook aan egoïsme in de seksuele omgang, of op het begeren van een andermans levenspartner (Ex.20:17, vgl. ook 1Tes.4:6: pleonektein, zich bevoordelen ten koste van; 2Pet.2:14).

Deze dingen, zegt Paulus hier tegen zijn lezers, mogen in uw midden zelfs niet genoemd worden, m.a.w. zulke kwalijke praktijken mogen onder hen helemaal niet voorkomen. Als argument voor zijn radicale benadering voert Paulus aan, dat dergelijke onheilige zaken voor heiligen, en dat zijn zij (zie Ef.1:1), ongepast zijn.

Het tweede drietal zonden waarvoor de gelovigen zich moeten hoeden, bestaat uit zonden van de tong (zie Ef.4:29). Om te beginnen noemt Paulus hier 'schandelijkheid' (aischrotēs), waarmee hij vermoedelijk verwijst naar platvloerse of obscene taal (vgl. het verwante aischrologia in Kol.3:8). Verwant daaraan is de mōrologia, wat zoveel betekent als zotteklap, dwaas en inhoudsloos gezwets. Als derde noemt Paulus eutrapelia, dat wil zeggen 'dubbelzinnige taal, schuine grappen'. Zulke manieren van spreken, passen niet bij een gelovige. Zo te spreken is onbetamelijk en getuigt van een heel verkeerde levensinstelling.

Veeleer moet het spreken van de gelovigen gekenmerkt worden door 'dankzegging' (eucharistia, mogelijk een toespeling op de klank van eutrapelia). Dankzegging is het waardige antwoord van een mens op de genade van Gods kant. Het staat voor een leven, waarin men God ziet als Gever van alle goeds.

Mattheus 7: 15-20

Pas op voor valse profeten, die in schaapskleren op jullie afkomen maar in wezen roofzuchtige wolven zijn. Aan hun vruchten zul je hen herkennen. Men plukt toch geen druiven van doornstruiken of vijgen van distels? Zo brengt elke goede boom goede vruchten voort, maar een slechte boom brengt slechte vruchten voort. Een goede boom kan geen slechte vruchten voortbrengen, evenmin als een slechte boom goede vruchten. Elke boom die geen goede vruchten voortbrengt, wordt omgehakt en in het vuur geworpen. Zo kunnen jullie hen dus aan hun vruchten herkennen.

Commentaar:

Aan hun vruchten zult u hen kennen 7:15-20 (Luc.6:43-45)

Zoals er twee wegen zijn (vs.13-14), zo zijn er ook twee soorten van wegwijzers. Een ware profeet is de spreekbuis van God. Maar degenen die niet door de Heer geroepen zijn, de valse profeten, spreken in hun eigen kracht hun eigen woord. In het OT komen we vele voorbeelden van valse profeten tegen (o.a. 1Kon.22:6-28; Jer.6:14; 8:11; Eze.22:28; Sef.3:4). Ook in het NT lezen we over valse profeten (Mat.24:11,24), valse broeders (2Kor.11:26), valse apostelen (2Kor.11:13), valse leraars (2Pet.2:1), valse getuigen (Mat.26:60) en valse christussen (Mat.24:24).

De valse profeten zullen zich presenteren in een schapevacht, d.w.z. ze doen zich voor als profeten en leden van de gemeente, de kudde. Maar in werkelijkheid zijn zij roofgierige wolven, d.w.z. de grootste vijanden van de schaapskudde en de herder. Jezus waarschuwt hier al voor de geestelijke verdrukking, die zal komen in de vorm van verleiding door valse profeten (Mat.24:11,24). De vervulling van deze woorden wordt al door de brieven in het NT bevestigd (zie boven).

Mattheus 7: 21-23

Net iedereen die "Heer, Heer" tegen Mij zegt, zal het koninkrijk van de hemel binnengaan, alleen wie handelt naar de wil van mijn hemelse Vader. Op die dag zullen velen tegen Mij zeggen: "Heer, Heer, hebben wij niet in uw naam geprofeteerd, hebben wij niet in uw naam demonen uitgedreven, en hebben wij niet in uw naam vele wonderen verricht?" En dan zal Ik hun rechtuit zeggen: "Ik heb jullie nooit gekend. Wég met jullie, onrechtplegers!"

Commentaar:

Het onderwerp van de valse profeten wordt voortgezet, maar met een verandering in accent: van hun gedrag naar hun woorden.

'Here, Here'. Here in de evangeliën als aanspreektitel voor Jezus impliceert op zich niet de belijdenis 'Jezus is Heer' (vgl. 1Kor.12:3), maar is inhoudelijk grotendeels gelijk aan rabbi of meester. De titel werd wel vaker gebruikt om het gezag aan te geven van een leraar, die ook wonderen werkte.

De toekomstige tijd 'zal binnengaan in het Koninkrijk' wijst er evenals 'op die dag' in vs.22 op dat Jezus spreekt over het binnengaan in het toekomstige Koninkrijk. Het ligt dan ook voor de hand dat hij in dit en het volgende vers dezelfde mensen op het oog heeft: leraren of profeten die oneigenlijk in zijn naam hebben gehandeld. Op zich genomen zou het hier namelijk om mensen kunnen gaan, die Jezus eerbiedig met here aanspreken om daarna een dringend verzoek aan Hem te doen om genezing, zoals in die dagen zo vaak gebeurde (bv. Mat.8:2,6,25). Een dergelijke relatie zou overigens ook niet voldoende zijn om het Koninkrijk der hemelen te beërven.

Wat het doen van de wil van de Vader inhoudt, heeft Jezus in deze bergrede uitvoerig besproken (Mat.5:13-7:12).

Reeds in deze begintijd zei Jezus dat Hij in de toekomst de Rechter van de wereld zou zijn. 'Die dag' is namelijk de dag, waarop de Heer zal komen in heerlijkheid en er een oordeel zal plaatsvinden (vs.19; Mat.25:31vv. vgl. Zach.14:6).

De 'velen' zijn zij, die door prestaties boven de massa van vereerders uitsteken, zonder toch daders van de goddelijke wil te zijn. Het zijn de valse profeten uit vs.15-20. Het feit dat over 'velen' wordt gesproken, geeft aan dat het gevaar van valse profeten zeer groot is. De valse profeten beroepen zich evenals de echte op de naam van Jezus, d.w.z. op het gezag en de kracht die er is in de naam van Jezus('in Uw naam'), vgl. Jer.14:14-15; 27:15; 29:9; Zach.13:3; Mar.9:38; 13:6,22; Luc.9:49; Mat.24:5,24. Het uitdrijven van boze geesten is sommigen gelukt (Mar.9:38-40), maar anderen niet (Hand.19:13-16). Dat zij op de dag van het oordeel hun werken naar voren brengen, zal betekenen dat zij menen iets bijzonders gepresteerd te hebben. Maar ze hebben zichzelf misleid en de naam van Jezus gebruikt zonder hun leven onder Zijn heerschappij te stellen.

homologeō is een enigszins juridisch begrip, dat vaak i.v.m. oordeel voorkomt (vgl. Hand.24:14; 1Tim.6:12); het betekent dan 'openlijk aanzeggen', 'onomwonden verklaren'.

Het 'Ik heb u nooit gekend' werd door de rabbijnen als formule gebezigd, wanneer zij iemand in de ban deden.¹ Het betekent dus niet dat Jezus de valse profeten niet heeft gezien of doorzien, maar dat ze voor Hem buitenstaanders zijn, vreemden, die worden buitengesloten van het Koninkrijk van God (vgl. Mat.25:12). Voor kennen in deze betekenis zie Am.3:2 en Rom.11:2. Jezus wijst hen af met een citaat uit Ps.6:9 als werkers der wetteloosheid (vgl. Mat.13:41-42; 23:28; 24:12). In deze psalm roept de dichter in zijn lijden zijn tegenstanders op om bij hem uit de buurt te gaan, omdat God het voor hem heeft opgenomen. Zo zal Hij ook tegenover hen staan, hield Jezus nu Zijn hoorders heel nadrukkelijk voor ('Ik zeg u', vgl. vs.25). Als werkers van ongerechtigheid zullen zij voor Hem moeten wijken, zoals ze ook voor de Here moeten wijken. Jezus treedt op als Gods Plaatsvervanger bij het oordeel. Zie ook excurs 'Citaten in Matteüs'.²

Zij worden niet afgewezen om hun charismata (vs.22), maar wel daarom dat deze de plaats innamen van het doen van gerechtigheid. In plaats van de wil van de Vader te doen (vs.21) zijn zij bewerkers van wetteloosheid. Geestesgaven en wonderen zijn geen garantie voor een waarachtig geloof.

TEST 4 test van de inhoud van de profetie

Valse profeten spreken vaak vanuit hun eigen gevoelens en gedachten.

Valse profeten hebben vaak een positieve/optimistische boodschap voor de onberouwelijken, m.a.w. zij die zich niet willen bekeren van hun zonden.

Jeremia 23:15-17

Dit zegt de HEER van de hemelse machten: Luister niet naar wat de profeten jullie verkondigen. Ze geven jullie valse hoop. Hun visioenen zijn hun eigen verzinsels, ze komen niet van de HEER. Tegen hen die Mij minachten durven ze te zeggen: "De HEER zegt dat het jullie goed zal gaan" En tegen ieder die zich door zijn koppige hart laat leiden zeggen ze: "Nee, onheil blijft je bespaard"

Commentaar:

Valse profetie in naam van de HERE (23:16-22)

Dan volgt een waarschuwing tegen de profeten, omdat zij niet door de HERE gezonden zijn en als gevolg daarvan slechts hun eigen woorden spreken. Jeremia moet namens de HERE van de hemelse machten het volk oproepen om niet naar deze profeten te luisteren, omdat zij ijdele hoop bieden⁴⁰ (vs.16; vgl. Klaagl.2:14). Zij spreken namelijk wat uit hun eigen hart opkomt en niet namens de HERE. Zij zeggen steeds tegen degenen die Hem lasteren: De HERE zegt dat jullie vrede zullen hebben. En tegen iedereen die naar eigen goeddunken leeft, zeggen zij: Jullie zal geen kwaad overkomen (vs.17; vgl. Jer.6:14; 8:11; Mi.3:5). Dit is echter onjuist, want de HERE zal de zonde wel degelijk straffen. De (valse) profeten zeggen dit omdat zij niet staan in de raad van de HERE en daarom zijn woord niet kennen (vs.18). Wie heeft aandacht aan zijn woord besteed en heeft gehoorzaamd aan die boodschap? Dit is een retorische vraag, die slechts ontkennend beantwoord kan worden. Jeremia is daarentegen een ware profeet die niet zijn eigen woorden spreekt, maar doorgeeft wat de HERE tot hem spreekt (vgl. Jer.1:2; 15:19). In de raad van de HERE staan, betekent het zien of horen van Gods woord dat doorgegeven moet worden. We komen dit ook tegen bij de profeet Zacharia (visioenen), Amos (openbaring; Am.3:7), Jesaja (Jes.6: roeping en opdracht) en Job (Job1:6; 15:8).⁴¹ Dan volgt de aanzegging van een oordeel: Let op, want een storm van boosheid is van de HERE uitgegaan; een wervelstorm zal op het hoofd van de goddelozen losbarsten (vs.19).⁴² De toorn van de HERE zal zich niet meer afwenden totdat Hij tot stand gebracht heeft wat Hij in gedachten had (vs.20). Na afloop⁴³ zal dat duidelijk zijn. In Jer.30:23-24 staan precies dezelfde waarschuwende woorden. Hier wordt bedoeld op de ballingschap die God zich voorgenomen heeft als straf over de zonde van het volk. De HERE heeft de profeten waar het volk naar luistert niet gezonden, maar zij zijn zelf uitgegaan om te profeteren zonder dat zij een woord van de HERE vernomen hebben (vs.21; vgl. Jer.14:14). Hadden zij maar in de eerder genoemde raad van God gestaan, dan hadden zij het volk de (waarschuwend en vermanende) woorden van de HERE laten horen, zodat zij [=het volk] zich bekeerd hadden van hun slechte wegen en daden (vs.22, vgl. vs.14; Jes.44:26).

Ezechiël 13:1-16

De HEER richtte zich tot mij:

'Mensenkind, klaag alle profeten van Israël aan die het nog wagen te profeteren; zeg tegen de profeten die op eigen gezag spreken: "Luister naar de woorden van de HEER! Dit zegt God, de HEER: Wee de verdwaasde profeten die hun eigen ingevingen volgen zonder iets te hebben gezien! Israël, je profeten zijn als jakhalzen die leven tussen de ruïnes. Ze zijn niet in de bres gesprongen voor hun volk, ze hebben er geen muur omheen gebouwd waardoor het op de dag van de HEER in de strijd zou kunnen standhouden. Hun visioenen zijn bedrieglijk, hun voorspellingen zijn vals. Ze zeggen: 'Zo spreekt de HEER ...' – terwijl ze niet door de HEER gezonden zijn En dan verwachten ze nog dat er iets van hun woorden bewaarheid wordt! Is

het niet zo –zegt God, de HEER – dat jullie visioenen bedrieglijk zijn en jullie voorspellingen vals? Jullie zeggen: ‘Zo spreekt de HEER...’ – terwijl Ik niets heb gezegd! Omdat jullie woorden bedrieglijk zijn en jullie visioenen vals, keer Ik me tegen jullie –spreek God, de HEER. Ik hef mijn hand op tegen de profeten met hun bedrieglijke leugens en valse voorspellingen. Ze zullen uit de gemeenschap worden gestoten. Ze zullen niet meer ingeschreven staan in de boeken van het volk van Israël, en het land van mijn volk zullen ze niet meer binnengaan. Dan zullen jullie beseffen dat Ik God, de HEER, ben. De profeten hebben mijn volk op een dwaalspoor gebracht toen ze zeiden dat het vrede zou blijven, en mijn volk bouwde muren die door de profeten met witkalk werden bepleisterd – maar het bleef geen vrede. Zeg daarom tegen die witkalkers dat hun muur zal instorten. Als er slagregens komen, als er hagelstenen neerkletteren, als er een stormwind losbreekt en de muren instorten, zal er dan niet worden gezegd: ‘Waar is jullie pleisterwerk gebleven?’ Daarom –dit zegt God, de HEER – Ik zal in mijn woede een stormwind laten losbreken en slagregens doen neerslaan, Ik zal hagelstenen laten neerkletteren in mijn allesverwoestende toorn. Ik haal de witgepleisterde muren omver, ze zullen instorten en hun fundamenten zullen bloot komen te liggen. De stad zal in puin vallen en jullie zullen ontkomen. Jullie zullen weten dat Ik de HEER ben. Ik zal mijn woede koelen op de muren en op de witkalkers, Ik zeg jullie dat de muren zullen verdwijnen samen met hen die ze hebben bepleisterd: *de profeten van Israël met hun profetieën over Jeruzalem die visioenen hadden van vrede terwijl het geen vrede zou blijven* –zo spreekt God, de HEER.”

Commentaar:

Tegen de profeten met zelfbedachte profetieën (13:1-16)

Dit gedeelte start met een vaste uitdrukking voor een boodschap van de HERE (vs.1). Ezechiël krijgt de opdracht om een boodschap te brengen aan profeten die zelfbedachte profetieën uitspreken (vs.2). Zij moeten luisteren naar het woord van de HERE dat via Ezechiël wordt doorgegeven.

De aanklacht start met de uitroep ‘wee’ (vs.3). Daarna worden de profeten aangesproken als dwazen. Op twee manieren wordt duidelijk dat hun profetieën niet bij de HERE vandaan komen: ze wandelen hun eigen gedachten na en hebben niets gezien, namelijk in een visioen. Ezechiël beschrijft hun gedrag met twee beelden. Ten eerste lijken de profeten op jakhalzen te midden van ruïnes (vs.4). Zij helpen het volk niet uit de verwoesting. Ten tweede repareren deze profeten niet de gaten in de muren van Israël (vs.5). Ze springen niet in de bres voor Israël tegen het oordeel van de HERE. Na deze beelden volgt de aanklacht in directe bewoordingen (vs.6). Hun profetieën zijn leugenachtig en niet betrouwbaar. Ze beweren wel dat ze een boodschap van de HERE overbrengen, maar God heeft hen niet gestuurd (vgl. vs.2-3). Ze verwachten zelfs dat de HERE hun profetieën laat uitkomen. Deze aanklacht wordt herhaald om de aanklacht nadrukkelijk naar voren te brengen (vs.7). De laatste woorden vormen een climax: de HERE heeft niet tot deze profeten gesproken.

Nu gaat de profetie over in het uitspreken van het oordeel over deze profeten (vs.8). De reden wordt eerst kort herhaald. Het oordeel volgt in sterke bewoordingen: de HERE is een tegenstander voor deze profeten. Deze boodschap wordt onderstreept doordat nogmaals blijkt dat het een woord van de Here HERE is. Het oordeel, omschreven door het beeld van Gods opgeheven hand, komt in drie parallelle zinnen ter sprake (vs.9). De eerste uitspraak is dat deze profeten niet bij het volk Israël horen. Dat is zichtbaar doordat de namen van deze profeten niet in de officiële registers zullen staan. Bovendien zullen zij niet terugkeren naar het land Israël. Deze drie straffen raken het hart van wat het betekent Israëliet te zijn: zij behoren op geen enkele manier tot Gods volk. Dit oordeel lijkt op wat Jeremia boodschapte aan de valse profeet Semaja in ballingschap (Jer.29:32). Het gevolg zal zijn dat ze tot erkenning van de HERE komen.

Het oordeel wordt nogmaals aangekondigd, nu uitgedrukt met het beeld van een gepleisterde muur. De achtergrond van dit beeld is de valse geruststelling die de profeten geven door te zeggen dat er ‘vrede’ is (vs.10). Zij zijn als mensen die een zwakke muur vinden en deze bepleisteren met kalk.³⁶ De muur ziet er daardoor beter uit, maar blijft even zwak. Dat zal ook blijken. Tegen de pleisteraars,

de valse profeten, moet Ezechiël zeggen dat de muur zal omvallen (vs.11). De muur is niet bestand tegen de kracht van regen, hagel en wind. Het gevolg is dat de muur instort (vs.12). En de vraag wordt gesteld waar de pleisterlaag gebleven is.

Nu wordt het beeld betrokken op de HERE (vs.13). Hij is degene die de weerverschijnselen, genoemd in vers 12, stuurt om een einde te maken aan de muur. Dat einde staat nauwkeurig beschreven (vs.14). De muur wordt afgebroken, tegen de vlakke geworpen en de fundering komt bloot te liggen. Nu schakelt het beeld subtiel over naar de betekenis. De boodschap is dat Jeruzalem zal vallen en dat de valse profeten hun einde zullen vinden. Door deze gebeurtenissen zullen de valse profeten weten wie de HERE is (vgl. vs.9,21,23). Hij zelf brengt zijn woede over de muur en de pleisteraars tot uiting (vs.15). Daardoor verdwijnen de muur en de mensen die hem pleisterden. Tot slot wordt nogmaals de betrokken groep mensen genoemd (vs.16). Het zijn degenen die profeteren en visioenen doorgeven over vrede, terwijl er helemaal geen vrede is. De profetie sluit af met de verzekering dat dit een woord van de HERE is.

RODE vlaggen:

Let op als de inhoud van de zogenaamde profetie:

- In tegenspraak is met de bijbel = valse profetie
- leringen toevoegt aan de bijbel = valse profetie
- de bijbel na spreekt/herhaalt alsof het een nieuwe profetie is = valse profetie
- alles komt goed, vrede voor iedereen profetie = valse profetie
- het zinloos gebrabbel is, bestaande uit hoogdravende betekenisloze woorden = valse profetie
- de profetie begint met woord als 'ik denk dat de heer ..' of 'ik krijg de indruk dat de heer tot iemand wil zeggen..' ≈ valse profetie
- de profetie bevat ingebouwde ontsnappingsclausules waaraan het publiek moet voldoen om de profetie uit te laten komen ≈ valse profetie
- in de profetie wordt beweerd dat God hedendaagse "Davids" of "Daniëls" ook wel archetype profetie ≈ valse profetie
- de profetie is vaag en algemeen genoeg met een goede kans op een positieve uitkomst = valse profetie
- de profeet werkt als een mentalist "cold reading" 'is er iemand in de zaal die last van jubeltenen heeft...???' ≈ valse profetie
- de profeet werkt met "hot reading" gebruik makend van social media of terwijl data mining. ≈ valse profetie

Dit in tegenstelling tot hoe God wel spreekt hieronder enkele voorbeelden:

1 Kronieken 21: 9 ; De HEER sprak tot Gad, de ziener van David

2 Kronieken 23:10; De HEER sprak Manasse en het volk vermanend toe, maar zij schonken geen aandacht aan zijn woorden.

Job 38:1 ; Toen antwoordde de HEER Job vanuit een storm Hij zei:

Jeremia 29:5 ; Toen sprak de HEER – Hij die mij al in de moederschoot gevormd heeft tot zijn dienaar om Jakob naar Hem terug te brengen, om Israël rond Hem te verzamelen, zodat ik aanzien zou genieten bij de HEER en mijn God mijn sterkte zou zijn.

Amos 3:8 Een leeuw heeft gebruld – wie zou er niet vrezen? God, de HEER, heeft gesproken – wie zou er niet profeteren?

Hebreeën 1:2 nu, aan het einde van de tijd, heeft Hij tot ons gesproken door zijn Zoon, die Hij heeft aangesteld als erfgenaam van alles wat bestaat, en door wie Hij het heelal geschapen heeft.